

and between settings, the keeping and transfer of relevant information (with parental consent), and the close involvement of parents and, where appropriate, relevant professionals.

Standard 14: Identity and Belonging

Promoting positive identities and a strong sense of belonging requires clearly defined policies, procedures and practice that empower every child and adult to develop a confident self- and group identity, and to have a positive understanding and regard for the identity and rights of others.

Standard 15: Legislation and Regulation

Being compliant requires that all relevant regulations and legislative requirements are met or exceeded.

Standard 16: Community Involvement

Promoting community involvement requires the establishment of networks and connections evidenced by policies, procedures and actions which extend and support all adult's and children's engagement with the wider community. [2]

Reference list:

1. CECDE *Siolta, The National Quality Framework for Early Childhood Education*, Dublin: The Statutory Office, 2006
2. Convention on the rights of the child **Treaty no. 27531**. United Nations Treaty Series, 1989, 1577, pp.
3. United Nations "Convention on the Rights of Persons with Disabilities." Treaty Series 2515 (December): 3, 2006.

LEARNING THROUGH DISCOVERY CENTERED ON THE NEEDS AND CAPABILITIES OF THE PRESCHOOLER ÎNVĂȚAREA PRIN DESCOPERIRE CENTRATĂ PE NEVOILE ȘI CAPACITĂȚILE PREȘCOLARULUI

Eugenia –Nadia UNGUREANU,
doctorand UPS „I. Creangă” Chișinău
Stela GÎNJU,
Dr., conf. univ., UPS „I. Creangă” Chișinău

CZU: 373.2.017

Summary: The child who is learning must build his knowledge through his own understanding, no one can do this for himself. Children have the right to an adequate education because education is the way to better living conditions, to ensure a promising future. In early education, each day can be a captivating mystery for children to discover with enthusiasm, the educational content must be explored and discovered, at their own pace, by each child. This is how questions and desires are born to learn about everything that surrounds him. "The supreme art of the teacher is to awaken the joy of creative expression and the joy of knowledge". (Albert Einstein)

Rezumat: Copilul care învață trebuie să-și construiască cunoașterea prin intermediul propriei înțelegeri, nimeni nu poate face acest lucru în locul său. Copiii au dreptul la o educație adecvată deoarece educația este calea spre condiții de viață mai bune, pentru asigurarea unui viitor promițător. În educația timpurie, fiecare zi poate fi un mister captivant pe care copiii să-l descopere cu entuziasm, conținutul educațional trebuie explorat și descoperit, în ritm propriu, de fiecare copil. Astfel se nasc întrebări și dorințe de a afla despre tot ceea ce îl înconjoară., Arta supremă a profesorului este de a trezi bucuria exprimării creatoare și bucuria cunoașterii". (Albert Einstein)

Key words: learning, learning through discovery, new education, pedocentrism, learning by doing.

Cuvinte-cheie: învățarea, învățarea prin descoperirea, educația nouă, pedocentrism, învățarea prin a face.

Prin educație, omul își atinge potențialul maxim. În învățământul preșcolar se dorește valorificarea potențialului fiecărui copil deoarece studiile în domeniu recunosc rolul grădiniței în formarea personalității și de aceea specialiștii asigură un mediu stimulat, de încredere și sprijin, astfel încât fiecărui copil i se asigură dreptul să se relaxeze, să se joace și să participe la o varietate de activități prin care își dezvoltă talentele, abilitățile mentale și fizice. Abordările teoretice și praxiologice ale fenomenului instructiv-educativ, la nivelul învățământului preșcolar, datorită complexității sale, cuprind variate perspective prin care poate fi analizat.

Politicile educaționale sunt orientate spre o pedagogie care presupune implicarea nemijlocită a preșcolarului în învățare, concepțiile despre copil și copilărie însumează: valori, modele, norme și practici dar și așteptări despre cum sunt copiii, cum să-i creștem și să-i educăm. Deși s-au stabilit principii general universale, contextele și experiențele ce marchează dezvoltarea copilului sunt diverse. Acestea sunt influențate de capacitățile individuale, de nevoile speciale de gen, de apartenență etnică, socială și culturală.

Toate argumentele privind politicile publice și programele sociale și educaționale din ultimii decenii, teoretice și practice, în sens restrâns, reclamă responsabilitatea în influențarea progresului individual al preșcolarului, iar în sens larg, a progresului societății umane. Această pedagogie care situează în centrul preocupărilor sale copilul este o pedagogie activ- participativă care promovează descoperirea noului de către cel care învață. Experimentarea prin aplicarea strategiilor pedagogice, inspirate de abordarea interacționistă și constructivistă a cunoștințelor pune accentul pe construirea personală a cunoștințelor din ipoteza de co-participant la propria formare și dezvoltare. Permisivitatea pedagogiei interactive facilitează acțiunile centrate pe activitatea individuală a preșcolarului, prin care își formează deprinderi de bază și își dezvoltă competențe. Rezolvarea problemelor concrete din viața cotidiană, indiferent de gradul de complexitate pe care îl au, implică apelul la cunoștințe, deprinderi și competențe legate de capacitățile de înțelegere și utilizare a noțiunilor și conceptelor specifice, precum și cele legate de capacitățile de explorare / investigare a realității și de rezolvarea de probleme.

„Învățarea este un proces prin care o anumită activitate ia naștere ori se transformă, reacționând la o situație cu condiția ca esența schimbării să nu poată fi explicată pe baza maturizării organismelor, a tendințelor înnăscute de a răspunde sau a altor stări temporare”. [5, p.23]

Învățarea presupune însușirea cunoștințelor declarative (a ști că) și a cunoștințelor procedurale (a ști cum, a ști să faci). Învățarea este un proces prin care ființa umană se află în permanentă interacțiune cu mediul social și material. Prin învățare, omul dobândește cunoștințe, priceperi, deprinderi și comportamente. Jacques Delors, în Raportul UNESCO pentru secolul XXI, a avansat patru axe pentru educația viitoare, educația fiind înțeleasă ca experiență globală în plan cognitiv, practic, personal și social: „a învăța să cunoști”; „a învăța să faci” ; „a învăța să trăiești împreună cu ceilalți (a învăța să fii); „a învăța să devii”. „Învățarea este procesul destinat achiziționării unei experiențe noi, formării unei capacități și deprinderi care să permită individului rezolvarea unor situații problematice, înainte inaccesibile ori optimizarea relațiilor sale cu lumea înconjurătoare”. [4, p.40]

Învățarea la vârsta preșcolară este un fenomen investigat încă din antichitate și continuă să preocupe specialiștii din domeniul educației. Jean Jacques Rousseau are meritul de a fi insistat, mai mult decât toți predecesorii săi, asupra importante activității proprii a copilului și a intereselor sale specifice pentru producerea dezvoltării psihice individuale. Practic, Jean-Jacques Rousseau este cel

care a intuit valoarea formativă a ceea ce, mai târziu, se va numi învățarea prin descoperire. Practicilor educaționale li se sugera o nouă orientare, caracterizată printr-un mai mare accent pus pe activitatea și efortul personal al copiilor, prin trecerea de la magistrocentrism la o educație centrată pe copil (pedocentrism), pe dezvoltarea simțurilor și pe cunoașterea naturii, prin contactul direct cu faptele și descoperirea lucrurilor de către copilul însuși .[9]

Mari teoreticieni ca: John Dewey, Maria Montessori, Edouard Claparede și Eleen Key au militat pentru o educație în care accentul se pune pe copil și pe interesele specifice vârstei. Acest interes major pentru a satisface interesele și trebuințe de cunoaștere a stat la baza unui curent pedagogic influențat de progresele psihologiei și cunoscut sub numele de “educația nouă”. Tezele fundamentale se refereau la considerarea activității practice ca fiind cea mai importantă sursă a cunoașterii pentru copil, la orientarea cu prioritate a procesului educativ spre satisfacerea intereselor și a trebuințelor de cunoaștere ale copilului, la necesitatea organizării de către educatoare a unui mediu care să stimuleze activitatea și interesele spontane de cunoaștere ale copilului. [10, p.110]

Cunoștințele se dobândesc prin utilizarea experiențelor anterioare în situații de învățare nou-create. Toate cunoștințele dobândite trebuie să aibă legătură directă cu viața, iar cunoștințele să fie legate de practică. „Un om care nu învață nimic făptuind, e un surd punând întrebări al căror răspuns îl știe; e un turism modern plecat să vadă peisajele cu aceiași ochi cu care le văzuse acasă fotografiile”. [7, p.50]

„Învățarea prin practică” („learning by doing”) este un concept, o abordare, în care John Dewey subliniază interacțiunea copilului cu mediul fizic pentru a se adapta la viață. Conform lui Dewey, „gândirea este intuirea precisă și deliberată a conexiunilor dintre ce se face și consecințele care rezultă. Cunoașterea, gândirea și inteligența nu pot fi tratate separate de acțiune și de practică deoarece sunt procese continue, iar cunoașterea și practica sunt mijloace care cresc calitatea experienței”. [1, p.138]

În curriculum pentru învățământul preșcolar există o prioritate a raporturilor practice față de cele cognitiv-teoretice, iar Goethe a rămas ca reper în istorie prin afirmația: „la început a fost fapta”. În acest sens, Dewey este de părere că „izvorul gândirii nu-l reprezintă reflecțiile, ci acțiunile, faptele, evenimentele și raporturile dintre lucruri și, în acest sens, preșcolarul are o nevoie imperioasă pentru acțiune de unde dobândește instrumentele de cunoaștere”. [1, p.137]

Pentru învățarea școlară, semnificative sunt condițiile externe se concentrează asupra activității de instruire, organizată și condusă de către educatoare, iar condițiile interne se referă la mecanismele psihologice, proprii personalității preșcolarului, intuite și cunoscute de către educatoare. Cu cât sunt antrenate mai multe simțuri implicate în activitatea didactică, cu atât mai mult, copilul preșcolar va înțelege și își va aminti ceea ce învață. Învățarea capătă sens atunci când preșcolarul explorează și găsește explicații la întrebările ce-i suscită interesul și curiozitatea. Experiența pe care o acumulează din proiectele practice aduce învățarea la viața reală. Copiii sunt curioși în mod natural, însă de cele mai multe ori metodele educaționale tradiționale împiedică acest lucru, iar stilul didactic modern și ancorarea cadrului didactic în noutățile din domeniul de cercetare actuale și bineînțeles, flexibilitatea și deschiderea spre o învățare/ instruire eficientă elimină această frână și barieră în dezvoltarea optimă a preșcolarului, iar „scopul nu vizează cunoștințele sau informațiile, ci autorealizarea”. [2, p.70]

În aplicarea învățării prin descoperire, educatoarea trebuie să cunoască și să respecte particularitățile de vârstă ale copiilor, să nu utilizeze idei abstracte, care nu pot fi înțelese, să dezvolte gândirea și vorbirea copiilor. Implicându-ne în activitatea lor putem observa că prin contactul direct cu lumea concretă, prin efectuarea unor experimente trezim interesul copiilor și le

satisfacem curiozitatea. Preșcolarii sunt puși în situația de a dialoga, de a se contrazice cu privire la opiniile lor sau de a se ajuta pentru efectuarea experimentelor. Copilul care învață trebuie să-și construiască cunoașterea prin intermediul propriei înțelegeri, nimeni nu poate face acest lucru în locul său; această construcție personală este favorizată de interacțiunea cu alții care, la rândul lor, învață.

După Joolingen, învățarea prin descoperire este „învățarea prin care cursanții își construiesc cunoștințele experimentând un domeniu și deducând reguli din rezultatele acestor experimente, înțelegând domeniul la un nivel mai înalt decât atunci când informațiile necesare sunt doar prezentate de un profesor sau de un mediu de învățare expozitiv” [6, pp.385-397]. Jeanne Ellis Ormrod definește învățarea drept „o abordare a instruirii prin care elevii interacționează cu mediul prin explorarea și manipularea obiectelor, prin lupta cu întrebări și controverse sau efectuarea de experimente”. [8, p.442]

Conform cercetătorului Robert Glaser, pedagogia descoperirii cuprinde două variabile: învățarea prin descoperire și educația pentru descoperire. În ceea ce privește învățarea prin descoperire, acesta se realizează: prin metoda inducției și prin metoda încercării și erorii. Cercetătorul arată că în practică se folosește pedagogia explicativă care procedează de la reguli spre exemple. Astfel, regula se însușește repede și riscurile erorii sunt minime. Pedagogia inductivă, specifică învățării prin descoperire, procedează într-o manieră opusă: se începe de la exemple multiple spre concepte, principii, reguli, iar elevii ajung la descoperirea și stabilirea conceptelor singuri trecând prin exemple specifice, prin generalizări și diferențieri. Potrivit autorului, descoperirea prin încercări și erori nu impune subiectului o cale structurală, ci îl lasă pe copil să o caute.

Dacă prin metoda inducției, conceptele sunt mai clare și mai trainice, prin cea de-a doua cale, elevii dobândesc capacitatea de cercetare. Conform lui Robert Glaser, promovarea descoperirii și limitarea erorilor sunt „incompatibile”. În ceea ce privește educația pentru descoperire sunt necesare: disciplina în studiu, formarea aptitudinilor pentru observație, inducție și deducție pentru exploatare, aptitudinea de a emite ipoteze fructuoase, de a pune o problemă în termeni de metodă, precum și o serie de trăsături morale: răbdarea și perseverența. [3, p.161]

În educația timpurie, copilul este sprijinit să exploreze și să descopere lumea care-l înconjoară prin stimularea participării interioare și exterioare deoarece activitatea în contextul procesului de instruire nu este cu adevărat personală și funcțională decât dacă ritmul și conținutul sunt adecvate particularităților individuale ale celui care învață. Orice achiziție cognitivă trebuie învățată și verificată prin confruntări cu experiența. Interesul presupune existența unui obiect al cunoașterii și mobilizarea resurselor individuale în actul de învățare.

Viitorul copiilor și condițiile de viață sunt influențate de calitatea educației. „Educația este cu adevărat libertate”. (Oprah Winfrey)

Referințe bibliografice:

1. Dewey J. Democrație și educație. București: E.D.P., 1972.
2. Dewey J., Trei scrieri despre educație. București: E.D.P., 1977.
3. Glaser R. Variabilele învățării prin descoperire în vol. La pédagogie par la découverte sous la direction. de L.S. Shulman et E.R. Krislar, E.S.F., 1973.
4. Golu P.; Zlate M.; Verzea E. Psihologia copilului. București: E.D.P., 1996.
5. Hilgard Ernest R.; Bower Gordon H. Teorii ale învățării. ediția a 3-a, București: E.D.P., 1974.

6. Joolingen W. Cognitive tools for discovery learning. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 1999.
7. Noica C. Jurnalul filozofic. București: Editura Humanitas, 2002.
8. Ormrod J.E. Human Learning. Second Edition, Prentice Hall College Englewood, Cliffs, S.U.A., 1995.
9. Rousseau J. J. Emile sau despre educație. București: E.D.P., 1973.
10. Stanciu I. G. Istoria pedagogiei. Manual pentru școli normale. București: E.D.P. R.A., 1994.

ORGANIZING A LEARNING ENVIRONMENT FOR COGNITIVE PRE-SCHOOL DEVELOPMENT

ORGANIZAREA UNUI MEDIU DE ÎNVĂȚARE FAVORABIL DEZVOLTĂRII COGNITIVE A PREȘCOLARILOR

Brîndușa IFTIMIA,
doctorandă, UPS „I. Creangă” din Chișinău

CZU: 372.2.02

Summary: Organizing a learning environment favourable to cognitive development is a necessity in kindergarten. This environment becomes a source of knowledge, a stimulating, comfortable, creative, original space, favourable to the cognitive and socio-emotional development of children. Connecting with nature develops children's skills for organizing, observing, exploring nature, supporting children in decision making and mobilizing their creative energies.

Rezumat: Organizarea unui mediu de învățare favorabil dezvoltării cognitive reprezintă o necesitate în grădiniță. Acest mediu, devine o sursă de cunoaștere, un spațiu stimulat, confortabil, creativ, original, favorabil dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copiilor. Conectarea cu natura dezvoltă abilități de organizare, observare, explorare a naturii, sprijină copiii în luarea deciziilor și îi le mobilizează energiile creatoare.

Key words: educational environment, outdoor education, cognitive development, exploration activities.

Cuvinte-cheie: mediul educațional, educație în aer liber, dezvoltare cognitivă, activități de explorare,

Educația timpurie reprezintă baza evoluției ulterioare a preșcolarului și are o importanță covârșitoare în ceea ce privește formarea capacităților intelectuale, a competențelor sociale, cât și a reglării permanente a posibilelor sincope informaționale determinate de mediul social și economic în care trăiește copilul. De aceea, crearea unui mediu educațional stimulat pentru dezvoltarea cognitivă și socio-emoțională reprezintă un deziderat important. Perioada cuprinsă între vârstele de 3 și 6/7 ani, reprezintă acea perioadă din viața unui copil, în cadrul căreia au loc anumite progrese remarcabile, în absolut toate planurile dezvoltării sale [1, p.28-31]

Putem asocia copilăria cu o perioadă a descoperirii. Intrarea în grădiniță îmbogățește sfera de cunoaștere, copilul descoperind o lume interesantă, gata să fie explorată și transformată conform nevoilor sale. În această etapă se descoperă pe sine în raport cu ceilalți copii: face parte dintr-un grup, diferit de cel familial, câștigă autonomie, dezvoltă relații cu semenii (familie, colegi, rude) și începe să aibă inițiativă. Lărgirea câmpului relațional și diversificarea tipurilor de relații cu semenii, rudele, alți adulți - facilitează procesul de autodescoperire și îl ajută pe copil să își cunoască propriile capacități și limite. Copilăria este perioada apariției competențelor, materializate prin explorarea, explicarea, procesarea realității, dar și prin acțiune asupra ei. Acest proces complex de dezvoltare presupune, pe de o parte, parcurgerea mai multor etape, fiecare avînd o serie de caracteristici specifice și, pe de altă parte, obținerea unor achiziții în diferite sfere ale personalității (cognitivă, afectiv-emoțională, atitudinală) [8, p.66]